

31 maart 2022

PERSBERICHT

Een unieke samenwerking en nieuwe wetenschappelijke uitdagingen voor het onderzoeksschip Belgica!

Vandaag, donderdag 31 maart 2022, bezochten de Vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee, de heer Vincent Van Quickenborne en de Staatssecretaris voor Relance en Strategische Investerings, belast met Wetenschapsbeleid, de heer Thomas Dermine, het nieuwe Belgische onderzoeksschip 'RV Belgica' ('RV' staat voor 'Research Vessel'). De aanwezigheid van de Minister van Defensie, mevrouw Ludivine Dedonder, was ook voorzien, maar zij moest zich helaas excuseren. De nadruk lag tijdens het bezoek op de unieke samenwerking tussen de drie beleidsdomeinen met betrekking tot het beheer, de uitbating en de inzet van het schip. Bijzondere aandacht ging ook naar de nieuwe wetenschappelijke uitdagingen die Belgische en internationale zeewetenschappers dankzij de nieuwe RV Belgica aan zullen gaan. Het bezoek vond plaats in de Marinebasis van Zeebrugge, de thuishaven van de nieuwe RV Belgica.

De nieuwe RV Belgica in haar thuishaven Zeebrugge, februari 2022. ©Belgian Navy/J. Urbain

Sinds België onder de vorm van de voormalige RV A962 Belgica (1984 – 2021) beschikte over een marien onderzoeksschip boksten onze wetenschappers zowel in nationale als internationale context boven hun gewichtsklasse inzake marien onderzoek en monitoring, mariene ruimtelijke planning en Blauwe Economie. Ook in de opleiding van zeewetenschappers speelde het schip een belangrijke rol. De nood aan een performant nationaal onderzoeksschip kan dus niet voldoende worden onderstreept. Na meer dan 1000 wetenschappelijke campagnes, meer dan een miljoen afgelegde kilometers en 37 jaren dienst, was de oude RV Belgica echter aan vervanging toe opdat België op het voorplan van de zeegerelateerde wetenschap en technologie kan blijven.

De nieuwe RV Belgica kwam op 13 december 2021 aan in België en vatte op 27 januari 2022 haar wetenschappelijke activiteiten aan, na de nodige tests en opleidingen. Het was de bekroning van een lang proces: in de periode 2005-2014 werden haalbaarheids- en financiële studies over een mogelijke vervanging uitgevoerd, op 28 oktober 2016 besliste de Ministerraad om een nieuw onderzoeksschip te bouwen, op 31 maart 2017 werd de overheidsopdracht voor de bouw gelanceerd, en op 16 maart 2018 werd de opdracht finaal toegewezen aan de Spaanse scheepswerf Freire Shipyard (Vigo). Na een designstudie startte de bouw concreet op 13 februari 2019 met het snijden van het staal. De kiellegging op 27 maart 2019 en de eerste tewaterlating op 11 februari 2020 waren belangrijke mijlpalen in het bouwproces.

De nieuwe RV Belgica tijdens de eerste 'sea trials', december 2020. ©Freire Shipyard

Unieke samenwerking

De federale overheidsdomeinen Wetenschapsbeleid, Defensie en Noordzee werkten niet enkel nauw samen om de nieuwe RV Belgica te realiseren, maar zijn tevens voorname gebruikers en opdrachtgevers van het schip. Het ministerieel bezoek van 31 maart werd ingevuld met een rondleiding op het schip en deskundige uitleg over het schip en haar opdrachten door Korvetkapitein en Gezagvoerder van de RV Belgica Gaëtan Motmans, en door Dr. Lieven Naudts, coördinator RV Belgica bij het KBIN. Tot slot werd ook het Gulden Boek van de nieuwe Belgica ondertekend.

Thomas Dermine, Staatssecretaris belast met Wetenschapsbeleid: *“De nieuwe RV Belgica heeft de modernste apparatuur aan boord en beschikt over 4 keer meer laboruimte dan het vorige Belgische onderzoeksschip. Dat stelt de wetenschappelijke gemeenschap in staat om zich over nieuwe uitdagingen te buigen van de middellandse zee tot boven de noordpoolcirkel. De RV Belgica zal significant bijdragen aan het Europees wereldleiderschap op vlak van mariene exploratie.”*

Vincent Van Quickenborne, vice-eersteminister en minister van Noordzee: *“De nieuwe Belgica is een icoon voor de onderzoekswereld en van onschatbare waarde voor het Noordzeebeleid. Ze staat onder meer in voor het monitoren van de effecten van zandontginning, windmolenparken en de munitiestortplaats de Paardenmarkt. In onze Noordzee zijn we voortrekker op vele vlakken: windmolens, autonome vaart, marien ruimtelijke planning en ook wat betreft wetenschappelijk onderzoek. Met dit schip kunnen Belgische wetenschappers boven hun gewicht boksen inzake marien onderzoek.”*

De samenwerking tussen de beleidsdomeinen vertaalt zich in de praktische aspecten van de uitbating en het beheer van de RV Belgica: het Federaal Wetenschapsbeleid (BELSPO) vertegenwoordigt de Belgische Staat als eigenaar van de RV Belgica, het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN) beheert de kalender, het budget en de wetenschappelijke instrumentatie van het multidisciplinaire onderzoeksschip, en de Belgische marinecomponent levert het brugpersoneel en de thuishaven Zeebrugge. Op die manier wordt het samenwerkingsmodel rond de voormalige Belgica voortgezet, die teruggaat tot de jaren zestig en als een succes mag worden bestempeld. Bij de nieuwe Belgica is voortaan ook een nieuwe partner betrokken: de private Franse operator Genavir, die tevens de Franse oceanografische vloot beheert, is verantwoordelijk voor het geïntegreerde beheer en de exploitatie van het schip.

De nieuwe RV Belgica bij haar eerste aankomst in Belgische wateren, 13 september 2021. ©Belgian Navy/J. Urbain

Opdrachten en specificaties

De nieuwe multidisciplinaire RV Belgica garandeert de navolging van de nationale en internationale verplichtingen van ons land en verzekert de continuïteit in de ondersteuning van mariene wetenschappen (visserij, biologie, geologie, klimaat, chemie, ...). Zowel wetenschappelijk onderzoek door universiteiten en onderzoeksinstituten als de monitoring (het opvolgen) van de staat van de Belgische en omliggende mariene wateren behoren dus tot de taken. De monitoringsactiviteiten ondersteunen onder meer een

reeks dossiers die tot de bevoegdheid van Minister voor Noordzee Van Quickenborne behoren, zoals de nationale invulling van de EU Kaderrichtlijn Mariene Strategie en het documenteren van de ecologische impact van diverse menselijke activiteiten op zee. Zo wordt de kennis opgebouwd die noodzakelijk is als ondersteuning van de Blauwe Economie. Denk bijvoorbeeld aan duurzame visserij, windparken op zee, zand- en grindwinning, mijnbouwactiviteiten in de diepzee, energieopslag voor de kust etc. Net zoals de voormalige RV Belgica zal het nieuwe onderzoeksschip ook actief zijn in het Europese EUROFLEETS-netwerk, dat internationale wetenschappers toelaat om scheepstijd te verkrijgen op buitenlandse onderzoeksschepen.

De nieuwe RV Belgica laat de wetenschappelijke gemeenschap echter ook toe om zich te concentreren op nieuwe uitdagingen. In vergelijking met haar voorganger is het nieuwe schip immers groter (71,4 m lang t.o.v. 50m), en biedt meer ruimte aan wetenschappers (vier keer meer laboratoriumruimte met een capaciteit om tot 28 wetenschappers aan boord te nemen). De nieuwe RV Belgica is ook uitgerust met de modernste wetenschappelijke apparatuur die onder meer toelaat om stalen te nemen tot een diepte van 5000 m. Het is tevens een stil schip (belangrijk voor o.a. visserijonderzoek), met een lichte ijsversterking om tijdens de zomer onderzoek te kunnen doen in Arctische gebieden. Hoewel de Noordzee het belangrijkste focusgebied blijft, strekt het onderzoeksgebied zich verder uit: noordwaarts tot boven de noordpoolcirkel, verder naar het zuiden inclusief de Middellandse Zee en Zwarte Zee, en westwaarts naar de Atlantische Oceaan. Het schip beschikt over een autonomie van 30 dagen en zal jaarlijks tot circa 300 dagen op zee onderzoek uitvoeren.

Sinds de start van de activiteiten op 27 januari 2022 hebben diverse onderzoeksgroepen hun eerste wetenschappelijke campagnes met de nieuwe RV Belgica uitgevoerd. De ervaringen werden zeer positief geëvalueerd. Tot nu toe lag de focus op het Belgisch deel van de Noordzee, maar in 2022 staan ook al enkele internationale campagnes op de agenda. Zo zal de nieuwe Belgica dit jaar ook actief zijn in Engelse, Ierse, Franse, Spaanse, Portugese en Italiaanse wateren. Voor 2023 wordt onder meer uitgekeken naar een eerste poolexpeditie, waarbij Groenland in het vizier komt. Ook de Belgische Marine kijkt uit naar vele gegevens die de Belgica verzamelt, zo zullen de nieuwe mijnenbestrijdingsvaartuigen in de toekomst bijvoorbeeld Belgica-informatie gebruiken bij het zoeken naar mijnen op de zeebodem.

Bijkomende info en toekomstige evenementen

De nieuwe RV Belgica zal op zaterdag 25 juni in de peterstad Gent worden ingehuldigd. Dit zal gebeuren in aanwezigheid van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Elisabeth, die het meterschap van het onderzoeksschip opneemt. Ook het grote publiek krijgt tijdens het weekend van 25 en 26 juni de kans om het schip te bezoeken, en meer te vernemen over diverse wetenschappelijke activiteiten. De pers ontvangt tijdig meer detail over het volledige programma, persmomenten en registratiemogelijkheden.

Meer informatie over de nieuwe RV Belgica kan worden teruggevonden op de volgende websites:

- <https://odnature.naturalsciences.be/belgica/nl/> – Website RV Belgica (KBIN) – Focus op activiteiten, specificaties en apparatuur.
- https://www.belspo.be/belspo/NewRV/index_nl.stm – Website RV Belgica (BELSPO) – Bijkomend detail over de tijdslijn naar de nieuwe Belgica, het bouwproces en specifieke onderzoeksprojecten die worden gefinancierd door BELSPO.

Perscontact

Kelle Moreau – Wetenschapscommunicatie, Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, kmoreau@naturalsciences.be, + 32 486 12 58 77